

ACORD 81/2018, de 12 de setembre, del Ple
del Consell de l'Audiovisual de Catalunya

Sobre l'anàlisi del programa *Preguntes freqüents (FAQS)* emès per TV3

Fets

1r. Amb data 12 de febrer de 2018 es trasllada a l'Àrea de Continguts del Consell de l'Audiovisual de Catalunya l'encàrrec d'iniciar d'ofici l'anàlisi de les edicions del 27 de gener i del 3 i 10 de febrer de 2018 del programa *Preguntes freqüents* de TV3.

Concretament, l'encàrrec demana l'anàlisi dels aspectes següents: “[...]”

- Si aquest programa compleix amb les missions de servei públic de veracitat, neutralitat, equilibri i pluralisme, així com si es respecten els diferents preceptes del *Llibre d'estil* de la CCMA, especialment pel que fa a la presa de partit de la presentadora i dels col·laboradors/res.
- Si de les tres emissions a analitzar es pot determinar que existeix un relat continuat en una mateixa línia editorial de posicionament de part en el debat polític actual de la societat catalana.
- El paper que se li atorga en el programa al públic assistent, i si aquest paper contribueix a consolidar un missatge partidista i no plural. [...]”

A aquests efectes, l'Àrea de Continguts del Consell va elaborar l'Informe 41/2018, de 28 de juny, relatiu a l'anàlisi del programa *Preguntes freqüents* de TV3, per tal “[...] d'establir l'existència o no d'un posicionament per part del programa, la participació de l'audiència i si es respecta o no l'obligació de pluralisme [...]”.

2n. Amb data 30 de gener de 2018, es trasllada novament a l'Àrea de Continguts l'encàrrec d'iniciar d'ofici l'anàlisi de l'edició del programa *Preguntes freqüents* de TV3 emesa el 27 de gener de 2018.

Posteriorment, amb data 5 de febrer de 2018 va tenir entrada al CAC una queixa (Q10/2018) amb número de registre 0003/128/2018, signada pel president del Grup de Periodistes Pi i Margall, en relació amb el programa *Preguntes freqüents* de TV3 del 27 de gener de 2018. En el seu escrit, el president del Grup de Periodistes Pi i Margall expressa que: “[...]”

- Durante el programa la presentadora llevó una camiseta con una imagen que representa una careta del expresidente de la Generalitat Carles Puigdemont.
- Que el programa trataba precisamente sobre la posible vuelta de Puigdemont para ser de nuevo investido como presidente de la Generalitat. [...]”

En aquest sentit sol·liciten: “ [...]

- Que el CAC comprovi si dicha actuación implica una falta de imparcialidad y neutralidad y del comportamiento que se espera de un periodista y si, por tanto, contraviene los apartados 1.1.3.1.5 (*Imparcialitat, neutralitat i pluralisme*) y 1.1.2.1 (*Comportament del periodista i imatge del mitjà*) del *Llibre d'estil* de la CCMA. [...]

A continuació, amb data 6 de febrer de 2018 va tenir entrada al CAC, per correu electrònic, una queixa (Q11/2018) d'un eurodiputat del Parlament Europeu en relació amb la mateixa edició del programa *Preguntes freqüents*. L'escrit exposa uns fets que l'eurodiputat considera “[...] que vulneran el derecho de la audiencia de TV3, una televisión autonómica que es pública, a disfrutar de contenidos en el que se fomente el pluralismo político [...]”, atès que: “[...]”

- La camiseta que portaba la Sra. Rosel fue un guiño simpático y amable a un fugado y presunto golpista.
- Es imposible que el pluralismo político esté garantizado cuando la conductora de un programa muestra su “simpatía” por una de las dos posiciones manifiestamente enfrentadas. [...]

Així mateix, l'escrit es mostra en desacord amb les explicacions de la cadena sobre el vestuari de la conductora: «[...]

- diciendo que esa prenda “no es ni a favor ni en contra de nada”, sino que alude al “tema que se está tratando”, y la comparan con “un videowall” como el que “se pone en las noticias” [...]

A aquestes efectes, l'Àrea de Continguts va elaborar l'Informe 27/2018, de 8 de maig, relatiu a l'anàlisi de la relació entre la il·lustració que apareix a la samarreta de la persona que condueix el *FAQS* de TV3 i el contingut del programa. La mostra analitzada comprèn les edicions del programa emeses des de l'estrena de l'espai, el 9 de setembre de 2017, fins a l'edició posterior a la de l'objecte de la queixa.

3r. Amb data 7 de maig de 2018 va tenir entrada al CAC una altra queixa per correu electrònic (Q57/2018) signada per la senyora [...], en relació amb la secció que condueix el periodista Maiol Roger al programa *Preguntes freqüents* de TV3, emesa el 5 de maig.

L'escrit manifesta, entre altres aspectes, que l'expresident de la Generalitat de Catalunya, senyor José Montilla: “[...]”

- va ser objecte de mofa per part d'un dels entrevistadors, el periodista Maiol Roger;
- expressa la “inquietud sobre la forma en què es tria la composició d'un públic que celebra la mofa a un expresident de la Generalitat i aplaudeix un exterrorista [...]”.

En el marc del debat d'aquesta queixa, l'Àrea de Continguts va elaborar l'Informe 42/2018, de 28 de juny, relatiu a l'anàlisi de la secció de Maiol Roger del programa *Preguntes freqüents* de TV3 del 5 de maig, així mateix, en la reunió del 18 de maig, la Comissió de Relacions amb la Societat i Educació en Comunicació Audiovisual del Consell va acordar ampliar la mostra d'estudi per tal d'analitzar emissions diferents de la secció protagonitzada pel periodista Maiol Roger. A aquests efectes, l'Àrea de

Continguts va procedir a elaborar l'Informe 43/2018, de 28 de juny, relatiu a l'anàlisi de la secció de Maiol Roger del programa *Preguntes freqüents* de TV3.

4t. Així, doncs, mitjançant els informes referenciats, l'Àrea de Continguts del Consell ha procedit a analitzar els aspectes següents del programa:

1. L'eventual posicionament del programa *FAQS*; la participació de la seva audiència; i el respecte del principi de pluralisme en les emissions dels dies 27 de gener i 3 i 10 de febrer de 2018.
2. La relació entre la il·lustració que apareix a la samarreta de la persona que condueix el *FAQS* i el contingut del programa en les emissions compreses entre el 9 de setembre de 2017 i el 10 de febrer de 2018.
3. L'eventual existència de continguts ofensius en la secció de Maiol Roger en les emissions dels dies 20 de gener, 3 de febrer, 28 d'abril i 5 de maig de 2018.

5è. Els informes de l'Àrea de Continguts descriuen el programa *Preguntes freqüents* (*FAQS*) com "[...] un magazín produït per TVC en col·laboració amb El Terrat, presentat per la periodista Laura Rosel. Durant la primera temporada del programa, l'any 2017, el conductor n'era Ricard Ustrell, que va ser substituït per Rosel a partir del 2018. L'espai s'emet en directe els dissabtes al voltant de les 21.55 hores i té una durada aproximada de 3 hores i 40 minuts. *Preguntes freqüents* compta amb la presència de públic a plató i s'estructura en diverses seccions que giren majoritàriament entorn de l'actualitat política catalana:

- Un esquetx inicial enregistrat prèviament on participa la persona que condueix el programa i que serveix per introduir el tema general de l'edició.
- Una interacció breu amb el públic assistent al plató en què la persona que condueix el programa formula una pregunta per tal d'emmarcar una de les qüestions que es tractaran.
- Entrevistes d'actualitat a personalitats del món polític, tant en directe des del plató com en diferit.
- Un debat cara a cara entre dues persones vinculades a l'actualitat política amb punts de vista diferents.
- La participació amb certa periodicitat de diverses persones del món del periodisme i/o la política, que donen resposta a les diferents preguntes plantejades per la persona que condueix el programa en relació amb els temes d'actualitat tractats. També formulen preguntes a les persones entrevistades i a les que intervenen en el debat cara a cara.
- Les exposicions que, amb el suport d'infografies, fan membres de l'equip del programa en relació amb alguns aspectes de l'actualitat informativa.
- "La setmana de Pilar Rahola", secció d'opinió en què la periodista comenta l'actualitat informativa dels darrers dies.
- "L'anàlisi de Maiol Roger", secció en què el periodista, en un to humorístic, fa observacions sobre les intervencions de persones que participen en el programa.

- “Les FAQs de Quico Sallés”, secció de caire satíric en què el periodista, a partir de la interpretació de l’acrònim que conforma el títol del programa, FAQs, com a *Fake new*, *Acció*, *Quicada* i *Sorpresa*, posa un exemple vinculat a l’actualitat que es pot emmarcar dins de cadascuna de les quatre categories.
- L’última part del programa inclou habitualment entrevistes a personatges del món de la cultura i l’espectacle i actuacions musicals en directe [...]”.

Fonaments de dret

Primer. Les missions de servei públic audiovisual i el *Llibre d’estil* de la CCMA

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat i TV3 és la denominació comercial d’un dels seus programes (de televisió). Correspon a la CCMA, d’acord amb l’apartat 2 de l’article 26 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), el compliment de les missions del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat de Catalunya.

En relació amb les missions de servei públic, cal posar de manifest que l’apartat 1 de l’article 26 de la LCA assenyala que la missió principal del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat de Catalunya és oferir als ciutadans de Catalunya un conjunt de continguts “[...] orientats a la satisfacció de llurs necessitats democràtiques, socials, educatives i culturals, garantint de manera particular l’accés [...] a una oferta d’entreteniment de qualitat”. A aquest efecte, “[...] s’han d’emprar tots els llenguatges, els formats i els gèneres propis de la comunicació audiovisual que resultin més adequats en cada cas [...]”. D’altra banda, l’apartat 3 de l’article 26 esmentat indica com a missions específiques de servei públic: “[...] la transmissió d’una informació veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social [...]” (lletra b); “[...] la promoció activa de la convivència cívica, el desenvolupament plural i democràtic de la societat, el coneixement i el respecte a les diverses opcions i manifestacions polítiques, socials [...] presents al territori de Catalunya. En aquest context és necessari l’ús de tots els llenguatges, formats i discursos que dins el respecte i l’atenció a la diversitat i el pluralisme, permetin el diàleg, la comprensió i la cohesió entre les diverses opcions, i entre les diverses àrees del territori de Catalunya [...]” (lletra g); “[...] el subministrament de continguts i serveis audiovisuals dirigits als sectors més amplis i diversos de l’audiència, amb una atenció especial als col·lectius més vulnerables [...]” (lletra j) així com “[...] l’afavoriment de l’accés dels ciutadans de Catalunya a la formació, la difusió, el coneixement i la divulgació màxims dels principals esdeveniments polítics, socials, econòmics, científics i esportius de la societat de Catalunya i les seves arrels històriques, preservant d’una manera especial la memòria històrica i el patrimoni dels seus testimonis, i la promoció de les expressions i manifestacions culturals més diverses, particularment de les vinculades a l’ús dels mitjans audiovisuals [...]” (lletra l).

En desenvolupament i aplicació d’aquestes previsions, les disposicions preliminars del *Llibre d’estil* de la CCMA assenyalen que aquest document “[...] estableix el marc editorial, el marc lingüístic i les normes periodístiques i professionals dels diversos mitjans que la integren: televisió, ràdio, internet i altres plataformes [...]”, el qual està format per una *Guia editorial* i un *Manual d’ús* en què es desenvolupen unes directrius

amb la finalitat de constituir un marc a partir del qual es puguin resoldre qüestions deontològiques i relatives a l'emissió dels continguts, i des de la perspectiva de la responsabilitat editorial de la CCMA.

Primer. L'eventual posicionament del programa *FAQS*, la participació de la seva audiència i el respecte del principi de pluralisme en les emissions dels dies 27 de gener i 3 i 10 de febrer de 2018

L'Informe 41/2018, de 28 de juny, de l'Àrea de Continguts, relatiu a l'anàlisi del programa *Preguntes freqüents* de TV3, pren en consideració els epígrafs del *Llibre d'estil* de la CCMA següents: "[...]

- Epígraf 1.1.1.5.1 de la *Guia editorial* en relació amb els principis editorials de la CCMA i d'atenció a la societat:

1.1.2.5.1. Pluralisme

El pluralisme consisteix en la capacitat dels mitjans de comunicació de representar un reflex fidel de la societat en tots els àmbits que la integren. Els nostres continguts mostren de la manera més àmplia possible la realitat i el conjunt dels valors que la societat considera que li són propis.

Els nostres mitjans serveixen el conjunt plural de la ciutadania i la representen. Totes les opinions hi poden trobar un lloc per expressar-se, en funció del seu interès informatiu, del pluralisme i de la seva representativitat, sempre que respectin els principis democràtics i de convivència.

- Epígrafs 1.1.3.1.2 i 1.1.3.1.5 de la *Guia editorial* en relació als principis professionals per a l'exercici del periodisme:

1.1.3.1.2. Veracitat i rigor

Els mitjans de la CCMA difonem informació contrastada i fidel a la realitat, explicada de manera clara, exacta i precisa.

Prioritzem l'avaluació i l'anàlisi de la informació abans de difondre-la per assolir la credibilitat que ens ha de distingir davant la ciutadania..

No especulem, no fem conjectures i no difonem rumors. Si desconeixem alguna dada rellevant de la informació que oferim, ho diem.

Reconeixem els errors importants i els corregim amb la màxima diligència i donant a la rectificació una rellevància equivalent.

1.1.3.1.5. Imparcialitat, neutralitat i pluralisme

Actuem amb imparcialitat, neutralitat i respecte pel pluralisme. En un conflicte, mantenim l'equilibri raonable a l'hora de donar presència a les parts, sense reduir la informació a la simple cessió acrítica d'espai a aquestes parts. No prenem partit, contextualitzem les notícies i oferim elements de judici a la ciutadania [...]"

En aquest sentit, l'informe mateix analitza els continguts de les edicions dels dies 27 de gener i 3 i 10 de febrer del programa *FAQS* des d'un triple vessant:

- 1) els temes tractats,
- 2) el paper desenvolupat per la presentadora, i
- 3) els continguts dels tuits de les persones teleespectadores.

D'altra banda, en relació amb el respecte del principi del pluralisme, l'informe mateix “[...] analitza el pluralisme de veus presents en el programa *FAQS*, que participen com a convidades en formats diferents:

- les persones del món del periodisme i/o la política que intervien interaccionant amb les persones entrevistades o que participen en el debat en un format similar a una taula d'anàlisi (en referència als programes del 27 de gener i 3 i 10 de febrer);
- les persones entrevistades (totes les emissions entre el 9 de setembre i el 10 de febrer);
- les persones que participen en debats (totes les emissions entre el 9 de setembre i el 10 de febrer) [...]”.

Així, doncs, en consideració als paràmetres reproduïts, l'Informe 41/2018 de l'Àrea de Continguts conclou el següent: “[...]”

Preguntes freqüents és un magazín informatiu que aborda, principalment, temes de l'actualitat política. Inclou, també, una segona part dedicada a la cultura i l'espectacle, amb actuacions musicals en directe.

Com a espai d'informació d'actualitat, el programa s'estructura (en les emissions analitzades del 27 de gener i del 3 i 10 de febrer) entorn d'esdeveniments polítics de la setmana que precedeix l'emissió. Així, els temes principals i la majoria dels temes secundaris es refereixen a aquests fets.

A *Preguntes freqüents*, la actualitat s'aborda, sobretot, des de l'opinió de persones convidades que intervien en entrevistes, en debats cara a cara i, a tall de taula d'anàlisi, de persones del món del periodisme i/o la política.

En aquest context, els rols desenvolupats per l'equip del programa se centren en la conducció i moderació de les intervencions (paper desenvolupat per Laura Rosel) i en la il·lustració amb infografies d'alguns dels temes que es tracten (paper desenvolupat per la resta de l'equip).

No obstant això, en 12 de les 891 ocasions (1,3% del total) s'han detectat elements de valoració en les intervencions de la conductora, en relació amb temes diversos: en 7 ocasions es refereix a l'actualitat política i en la resta, a temes com la desigualtat de gènere o els límits a la llibertat d'expressió, per exemple.

El programa també inclou tres seccions d'opinió fixes signades per tres periodistes diferents i amb un propòsit divers: dues són en clau d'humor (“L'anàlisi de Maiol

Roger” i “Les FAQs de Quico Sallés”) i la tercera aporta una visió personal de l'actualitat (“La setmana de Pilar Rahola”).

L'opinió de l'audiència s'expressa mitjançant la publicació de tuits amb un *hashtag* determinat per a cada edició, una part dels quals va ser emès en forma de sobreimpressió a la part inferior de la pantalla.

S'ha constatat que la publicació de tuits és molt més nombrosa que l'emissió. Així, les magnituds de publicació (amb xifres que s'elevan als 30 o 35 tuits per minut d'emissió) no són compatibles amb el temps de presència de cada missatge en pantalla (un màxim de 6 per minut), amb la qual cosa es fa imprescindible algun tipus de selecció. Per establir una anàlisi vàlida sobre els continguts dels missatges publicats en pantalla és necessari analitzar-los en relació amb la totalitat de tuits publicats i tenint en compte els criteris i la forma de selecció. La recerca efectuada en relació amb aquest aspecte no ha pogut determinar quins són els elements de selecció dels missatges publicats en pantalla, ni si la selecció es fa mitjançant mecanismes automàtics o el control humà.

L'observança del pluralisme polític s'ha de referir a períodes més amplis de temps per tal d'evitar el biaix que pot crear la incidència de l'actualitat d'un moment determinat, sobretot en espais com *Preguntes freqüents* que, com s'ha apuntat abans, es caracteritza per l'atenció a l'actualitat política més immediata. És per això que l'anàlisi del pluralisme s'ha fet sobre 19 edicions del programa entre el 9 de setembre (primera edició) i el 10 de febrer (darrera de les tres objecte de la resta d'epígrafs).

En aquest període, el programa ha donat veu a persones de sensibilitats i filiacions diverses. Així, en el conjunt d'entrevistes i del debats *cara a cara*, s'ha constatat la presència de representants de 16 forces polítiques diferents, de membres de la Mesa del Parlament, de representants dels governs de Catalunya i de l'Estat, i de dues administracions locals.

Entre aquestes intervencions s'ha entrevistat les persones que presideixen el partit o el grup parlamentari o que ocupen la Secretaria General de Ciutadans, Cat en Comú, ERC, PDECAT, PPC i PSC i tenen veu formacions polítiques que formen part de tots els grups parlamentaris de les dues legislatures.

Entre les persones que no desenvolupen una activitat política, però directament relacionades amb el context polític actual, el programa ha donat veu als familiars dels dirigents i polítics presos (a *altres*) i a l'impulsor del moviment Parlem (a *món associatiu*). També en relació amb la situació política a Catalunya es va entrevistar (a *altres*) el que havia estat coordinador d'IU i que actualment no es dedica a l'activitat política.

I també amb incidència en el debat polític, s'ha donat veu a associacions: Societat Civil Catalana ha tingut dues intervencions en debats i l'Assemblea Nacional Catalana, una. [...]”

Segon. La relació entre la il·lustració que apareix a la samarreta de la persona que condueix el FAQS i el contingut del programa en les emissions compreses entre el 9 de setembre de 2017 i el 10 de febrer de 2018

L'Informe 27/2018, de 8 de maig, de l'Àrea de Continguts, sobre l'anàlisi de la relació entre la il·lustració que apareix a la samarreta de la persona que condueix el FAQS de TV3 i el contingut del programa, recull que "[...]" en la queixa (Q10/2018) presentada es fa referència al *Llibre d'estil* de la CCMA, en concret al punt 1.1.3.1.5. de la *Guia editorial*, que, en l'apartat "Principis per a l'exercici del periodisme", al·ludeix a la imparcialitat, la neutralitat i el respecte al pluralisme:

1.1.3.1.5. Imparcialitat, neutralitat i pluralisme

Actuem amb imparcialitat, neutralitat i respecte pel pluralisme. En un conflicte, mantenim l'equilibri raonable a l'hora de donar presència a les parts, sense reduir la informació a la simple cessió acrítica d'espai a aquestes parts. No prenem partit, contextualitzem les notícies i oferim elements de judici a la ciutadania.

En el mateix escrit també es fa referència a l'apartat 2.1.1.2.1. del *Manual d'ús*, que estableix les pautes de comportament dels i les professionals del periodisme, atesa la repercussió en la imatge del mitjà que representen:

2.1.1.2.1. Comportament del periodista i imatge del mitjà

En el desenvolupament de la feina periodística, la imatge i l'actuació dels nostres professionals és també la del mitjà que representen.

Tots els professionals mantenim unes pautes de comportament que no comprometen la credibilitat, la imparcialitat i el prestigi dels mitjans per als quals treballem.

El respecte a les normes bàsiques d'educació en el tracte amb les persones i la correcció en la indumentària són de compliment obligat per a periodistes, ENG, reporters, realitzadors, operadors d'imatge i so, productors, personal tècnic i, en general, tots els que participen en l'elaboració de continguts.

Evitem les pràctiques i actituds invasives que puguin implicar directament o indirectament una intromissió en la intimitat i una vulneració de la llibertat individual de les persones. Per obtenir una informació no violentem les persones ni físicament ni amb els nostres estris de treball. No actuem amb prepotència, no abusem de la influència dels nostres mitjans i no fem servir de manera indeguda la presència de càmeres, micròfons o altre equipament tècnic per forçar la col·laboració de ningú. Tampoc amenacem de presentar una informació de forma esbiaixada com a pressió per obtenir dades.

Per mantenir la nostra independència paguem les despeses que ens genera qualsevol cobertura informativa. Només si un fet té un interès informatiu especial o si la notícia no es pot seguir d'una altra manera, el responsable corresponent pot fer una excepció, però sense que això comprometi el nostre criteri editorial. Si acceptem que algú altre assumeixi les despeses que genera el seguiment d'una informació, expliquem a l'audiència qui n'assumeix el cost.

Rebutgem regals. Si en rebem, els retornem. No considerem regals els materials subministrats per elaborar informació, com ara llibres, CDs o DVDs.

No utilitzem la nostra vinculació amb l'empresa per accedir de manera sistemàtica a espectacles i altres esdeveniments.

A més, el punt 2.2.1.11.1. del *Manual d'ús del Llibre d'estil* fa referència al disseny de vestuari de les persones presentadores:

2.2.1.11.1. Disseny de vestuari

Entenem el disseny de vestuari com un llenguatge que reforça i dóna credibilitat al contingut que comuniquem.

Definim la imatge dels presentadors d'acord amb els objectius del programa i el públic a qui va dirigit. El respecte per la imatge personal de cada presentador és prioritari i es compagina amb els criteris establerts per l'equip de disseny. [...]"

En aquest aspecte, en relació amb els continguts de les 19 edicions de analitzades, l'informe de referència determina el següent: "[...]"

- a) En la majoria d'edicions la samarreta conté una il·lustració que es vincula de forma directa amb alguns dels temes sobre els quals tracta el programa. Per exemple:
- A l'edició del 23/9/17 el tema principal del programa és l'eventual doble legalitat a Catalunya arran de la celebració de l'1-O. Aquesta idea es reflecteix amb la presència d'una imatge en la samarreta de dos senyals de trànsit contradictoris situats un al costat de l'altre (un de sentit obligatori recte i l'altre de prohibit el pas). La referència als dos senyals de trànsit contradictoris també forma part de l'esquetx inicial del programa.
  - L'edició del 30/9/17 gira entorn de la tensió política davant l'eventual celebració de l'1-O i amb la il·lustració de la samarreta, que representa la silueta d'un triangle blanc amb un raig negre a l'interior (el símbol d'alta tensió), es fa un joc de paraules.
  - A l'edició del 14/10/17 el tema del programa tracta sobre els possibles escenaris polítics després de l'1-O i del Ple del Parlament del dia 10 del mateix mes. La samarreta inclou la il·lustració de tres rellotges, disposats un al costat de l'altre, on l'agulla marca l'hora en punt al primer, 15 segons al següent i 40 segons al darrer. La imatge fa referència a la compareixença de Carles Puigdemont al Parlament de Catalunya del 10 d'octubre, en la qual, amb un lapse de temps de segons (40, afirma el conductor de l'espai) "presenta" i "suspèn" els "efectes de la declaració d'independència".
  - A l'edició del 18/11/17 un dels temes principals és el trencaclosques de l'actual situació política a Catalunya i la il·lustració de la samarreta mostra quatre peces d'un trencaclosques que no encaixen.
  - A l'edició del 2/12/17 el tema principal és la resolució de la Junta Electoral en relació amb la presència de símbols o manifestacions en espais públics i a l'ús del color groc, i la samarreta s'il·lustra amb una fitxa del joc de taula Trivial Pursuit amb les porcions de diferents colors inserides a l'interior. En

aquest cas, la imatge permet una doble interpretació: d'una banda, les porcions de colors recorden els gràfics circulars que es fan servir per mostrar els resultats electorals als especials informatius televisius i, de l'altra, fa referència a l'esmentada resolució de la Junta Electoral sobre la presència de símbols o manifestacions en espais públics i a l'ús del color groc. L'esquetx inicial també fa incidència a aquesta temàtica.

- A l'edició del 9/12/17 la temàtica gira entorn de l'existència o no de *ponts* polítics entre Catalunya i l'Estat espanyol. La samarreta en fa una al·lusió directa mitjançant el dibuix d'un pont, en aquest cas físic, que s'esquerda per la meitat.
  - A l'edició del 16/12/17 el tema principal és la campanya per a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21-D. La samarreta duu la il·lustració d'una tenda de campanya i juga amb la polisèmia de la paraula "campanya".
- b) En dues ocasions, la il·lustració de la samarreta fa al·lusió a un personatge en el qual se centra el tema del programa:
- A l'edició del 27/1/18 el tema principal és la convocatòria el dimarts 30 de gener del debat d'investidura del diputat Carles Puigdemont com a candidat a la Presidència de la Generalitat, i la samarreta inclou la imatge d'un retallable amb el bust de Carles Puigdemont.
  - A l'edició del 3/2/18 un dels temes tractats és la situació actual de la monarquia espanyola amb motiu del 50è aniversari del rei Felip VI i la samarreta inclou la imatge d'un retallable amb el bust del rei Felip VI i una corona.
- c) En altres ocasions, el disseny de la samarreta de la persona que condueix el programa fa referència a la celebració d'efemèrides o festivitats coincidents o pròximes a la data d'emissió. Per exemple:
- A l'edició del 25/11/17 es fa referència a la celebració aquell mateix dissabte del Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència contra les Dones mitjançant el disseny de la samarreta. En aquest cas està il·lustrada amb la silueta d'una mà al voltant de la qual es troben símbols diversos: els dels gènere femení i masculí, una cara somrient i una altra d'enfadada, un mòbil, un cor, una bafarada de còmic i una clau.
  - A l'edició del 23/12/17, data prèvia a l'inici de les festes nadalenques, el disseny de la samarreta reproduïx el dibuix de dos galets. [...]"

Arran del que s'ha exposat, l'informe mateix conclou el següent: "[...]"

- En gairebé la totalitat de les edicions analitzades existeix una vinculació directa o al·lusiva entre la il·lustració de la samarreta i alguns dels temes principals tractats en el programa. És, doncs, un element, entre d'altres (esquetx inicial, infografies, vídeos, etc.), que el programa utilitza per il·lustrar les temàtiques plantejades.
- En la resta d'edicions, la vinculació és amb la celebració d'efemèrides o festivitats coincidents o pròximes a la data d'emissió.
- No s'ha detectat cap element que permeti afirmar que existeix una relació entre la il·lustració de la samarreta i un posicionament per part del programa.

Amb relació al *Llibre d'estil* de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals:

- El disseny del vestuari de la persona que condueix el programa *Preguntes freqüents* s'emmarca en l'ús que estableix l'apartat 2.2.1.11.1. del Manual d'ús del Llibre d'Estil, atès que constitueix un recurs audiovisual que reforça el contingut comunicat en relació amb les temàtiques tractades.
- L'ús de samarretes amb les il·lustracions descrites en les edicions analitzades no impliquen un posicionament determinat del programa en relació amb els temes que tracta i, per tant, no contravé el que estableixen els epígrafs 1.1.3.1.5. i 2.1.1.2.1. de la *Guia editorial* i del *Manual d'ús del Llibre d'estil* que al·ludeixen, respectivament, a la imparcialitat, la neutralitat i el respecte al pluralisme en l'exercici del periodisme, i a les pautes de comportament dels i les professionals del periodisme.
- La samarreta que duu la persona que condueix el programa en l'edició del 27/1/18, i que inclou la imatge d'un retallable amb el bust de Carles Puigdemont, és un recurs audiovisual amb una funció equivalent a la de la resta d'edicions. [...]"

Tercer. L'eventual existència de continguts ofensius en la secció de Maiol Roger en les emissions dels dies 20 de gener, 3 de febrer, 28 d'abril i 5 de maig de 2018

L'Informe 42/2018, de 28 de juny, de l'Àrea de Continguts, relatiu a l'anàlisi de la secció de Maiol Roger de TV3, del 5 de maig de 2018, indica que «[...] "L'anàlisi de Maiol Roger" és una de les seccions habituals del programa. El periodista, que s'ubica entre el públic present al plató, fa comentaris en un to humorístic sobre les intervencions de persones que hi participen [...]". I en aquest sentit, l'informe referenciat analitza els continguts a l'objecte de determinar l'eventual presència de continguts ofensius vers l'expresident de la Generalitat, José Montilla.

Així mateix, l'Informe 43/2018, de 28 de juny, de l'Àrea de Continguts, relatiu a l'anàlisi de la secció de Maiol Roger del programa *Preguntes freqüents* de TV3, té com a objecte ampliar la mostra d'estudi de l'Informe 42/2018 a les emissions d'aquesta secció emeses els dies 20 de gener, 3 de febrer, 28 d'abril i 5 de maig de 2018 en el programa FAQs.

En aquest sentit, atès el context en què se circumscriu aquesta secció i l'objecte de la queixa presentada, cal assenyalar que l'epígraf més significatiu del *Llibre d'estil* de la CCMA és el següent:

Quant al *Manual d'ús*

2.1.3.5.2.3. Continguts d'humor

L'humor, en totes les seves manifestacions, és present en l'oferta dels nostres mitjans. Des del més innocent fins al més àcid i des de la ironia subtil fins a la paròdia o la sàtira, l'humor, amb les diferents formes que adopta, constitueix un dels eixos de la

programació d'entreteniment. La mirada humorística pot ajudar a entendre i a interpretar la realitat.

Protegim la llibertat de creació artística en què es basen els espais d'humor, amb els únics límits que la legalitat estableix per a la llibertat d'expressió.

No ens riem de persones en situació de debilitat.

No utilitzem imatges de persones en un context i amb un objectiu clarament diferent de l'exposat en el moment d'obtenir-les, tret que la persona afectada hi consenti.

No elaborem ni difonem continguts humorístics basats en la vida privada de les persones.

L'Informe 42/2018 de l'Àrea de Continguts contextualitza l'emissió del 5 de maig de la secció de Maiol Roger dins del *FAQS* de la manera següent: “[...] La peça analitzada té una durada de 5 minuts i 41 segons i s'emet a continuació de l'entrevista que condueix, en la taula del plató, Laura Rosel a l'expresident de la Generalitat de Catalunya, José Montilla.

La secció es diferencia formalment de l'entrevista precedent per dos mitjans:

- La ubicació de Maiol Roger, que se situa assegut entre el públic, de manera que apareix en un context físic diferent de la taula en què s'entrevista José Montilla.
- La introducció de la conductora del programa, que dona pas de manera explícita a Maiol Roger [...].”

En relació amb les intervencions analitzades, aquest mateix informe determina que les intervencions realitzades són “[...] comentaris en to humorístic de Maiol Roger, en relació amb l'entrevista precedent, fan referència a temes de l'actualitat política, a ell mateix i el seu paper en el programa i a aspectes de la intervenció de José Montilla i de la seva trajectòria política [...].”, alhora que les expressions humorístiques en relació amb els aspectes de la intervenció de José Montilla s'efectuen: “[...]”

- sobre un personatge polític en actiu;
- tenen relació amb l'esfera pública d'aquesta persona (el to de les seves intervencions públiques, una frase de l'entrevistat, el personatge que l'imita a *Polònia*, una qualificació de la seva etapa de govern) i no s'efectuen sobre la persona mateixa;
- fan ús de la ironia per accentuar el que el periodista considera eventuais contradiccions argumentals i es remarquen algunes respostes utilitzades per José Montilla mitjançant l'humor. [...].”

En aquest sentit, de l'anàlisi efectuada per l'Àrea de Continguts se'n desprèn que: “[...]”

- La secció és una peça diferenciada de l'entrevista que la precedeix, tant pel que fa a la ubicació del col·laborador, que seu entre el públic, com a la introducció que en fa la conductora.

- La intervenció de Maiol Roger es fa en un marc humorístic que es reflecteix en el llenguatge emprat, al qual s'al·ludeix explícitament quan afirma que es tracta "d'humor" i d'una "caricatura".
- La persona entrevistada reconeix aquest marc humorístic quan afirma que fa "molt bé en fer-la" (la caricatura) i que "de totes maneres, era millor que polemitzés una mica amb ell i no li riguéss les gràcies" i quan, des de la crítica, en qüestiona la idoneïtat.
- Les expressions humorístiques que tenen relació amb José Montilla es refereixen, sempre, a la seva activitat com a personatge públic, no a la seva persona. [...]"

Conseqüentment, l'Informe 42/2018 conclou que "[...] no es detecten continguts que puguin ser interpretats com a ofensius per a la persona entrevistada [...]"

D'altra banda, a l'Informe 43/2018, de 28 de juny, de l'Àrea de Continguts, relatiu a l'anàlisi de la secció de Maiol Roger del programa *Preguntes freqüents* de TV3 –que té per objecte ampliar l'Informe 42/2018– s'hi analitzen "[...] cinc edicions diferents d'aquesta secció, emeses en quatre programes previs a la data de la queixa, en relació amb entrevistes efectuades a representants polítics de filiació política diversa. Els programes i les durades de les peces analitzades es detallen en el quadre següent i estan condicionades per la interacció, més o menys elevada, entre qui protagonitza la secció i la persona entrevistada:

Quadre 1. Durades de la secció en què intervé Maiol Roger

Dia	Hora d'inici	Persones entrevistades	Durada
20 de gener	23:31 h	Ernest Maragall, Elsa Artadi i Carles Riera	0:04:56
3 de febrer	22:26 h	Roger Torrent	0:02:48
3 de febrer	23:21 h	Inés Arrimadas	0:02:55
28 d'abril	22:40 h	Xavier García Albiol	0:03:40
5 de maig	22:42 h	José Montilla	0:05:41

[...]"

En relació amb el context en què es desenvolupen les edicions analitzades per l'Informe 43/2018, aquest document coincideix plenament amb el descrit per l'Informe 42/2018, és a dir: "[...] la secció es diferencia formalment de l'entrevista precedent per dos mitjans:

- La ubicació de Maiol Roger, que se situa assegut entre el públic, de manera que apareix en un context físic diferent de la taula en què s'entrevista [...]"
- La introducció de la conductora del programa, que dona pas de manera explícita a Maiol Roger [...]"

De les cinc edicions analitzades per l'Informe 43/2018 relatives a les intervencions de Roger Maiol en el programa *FAQS*, aquestes intervencions fan referència "[...] a temes de l'actualitat política tractada en les entrevistes, a ell mateix i el seu paper en el programa i a aspectes de les intervencions dels convidats i de les seves trajectòries

polítiques [...]” que es caracteritzen pel seu “[...] to humorístic [...]”. En efecte, aquest informe determina que les emissions analitzades “[...] segueixen els mateixos recursos humorístics en totes les entrevistes analitzades:

- Les intervencions de Maiol Roger es fan en un marc humorístic que es reflecteix tant en el llenguatge i les expressions que utilitza el col·laborador com en les respostes de les persones convidades, que adapten el registre a un to més informal que el de l’entrevista precedent.
- Les expressions humorístiques que tenen relació amb les persones entrevistades es refereixen, sempre, a la seva activitat com a personatge públic, no a la seva persona.
- Els recursos humorístics emprats són similars en les edicions analitzades, amb comentaris irònics sobre els discursos utilitzats per les persones convidades durant les entrevistes, que reforça el col·laborador amb referències al seu propi rol dins del programa. [...]”

Per tot el que s’ha exposat, el Ple del Consell de l’Audiovisual de Catalunya adopta, per 3 vots a favor, 3 vots en contra amb vot particular i el vot de qualitat del president, el següent

ACORD

1. Constatar que en el conjunt de les emissions analitzades per l’Àrea de Continguts del Consell del programa *Preguntes freqüents*, no s’hi detecta cap contravenció de les previsions del *Llibre d’estil* de la CCMA.
2. Notificar aquest Acord al prestador de serveis de comunicació audiovisual Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuels, SA, i a les persones que presenten la queixa.

Barcelona, 12 de setembre de 2018

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari